

EDUSKUNNAN VASTAUS 46/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuorotteluvapaalain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi vuorotteluvapaalain muuttamisesta (HE 36/2014 vp).

Valiokuntakäsittely

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (TyVM 2/2014 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

vuorotteluvapaalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuorotteluvapaalain (1305/2002) 3 §:n 1 kohta, 4 §:n 1 momentti sekä 6—9, 11, 13, 17 ja 18 §,
sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 kohta sekä 7 ja 8 § laissa 1127/2007, 4 §:n 1 momentti laissa 1254/2006, 9 § laeissa 1127/2007, 925/2012 ja 1002/2012 sekä 17 § laeissa 1127/2007 ja 1054/2008, sekä
lisätään lakiin uusi 4 a ja 5 a § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *vuorotteluvapaalla* järjestelyä, jossa työntekijä työnantajansa kanssa tekemän vuorottelusopimuksen mukaisesti määräaikaisesti vapautetaan palvelussuhteeseen kuuluvien tehtävien suorittamisesta ja jossa työnantaja samalla sitoutuu vastaavaksi ajaksi palkkaamaan työ- ja elinkeinotoimistossa työttömyysturvalain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitetun työttömänä työnhakijana olevan;

4 §

Vuorotteluvapaan työhistoriaedellytys

Vuorotteluvapaan edellytyksenä on, että henkilö on hankkinut työssäoloaikaa ennen vuorotteluvapaan alkamista vähintään 16 vuotta. Jos henkilö on aiemmin saanut vuorottelukorvausta, työssäoloaikaa on oltava vähintään viisi vuotta edellisen vuorotteluvapaan päättymisestä. Työssäoloaika lasketaan työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä tarkoitettujen työeläkelakien alaisten ansioiden perusteella.

4 a §

Ulkomaantyön huomioiminen

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuun työssäoloaikaan lasketaan myös sellainen työssäoloaika tai työssäoloaikaan rinnastettava aika, jonka henkilö on ollut vakuutettuna Euroopan unionin jäsenvaltiossa, Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tai Sveitsissä, jos henkilö esittää työs-kentelystään tai työhön rinnastettavasta ajasta riittävän ja luotettavan selvityksen.

5 a §

Vuorottelijan yläikäraja

Vuorotteluvapaata ei voi aloittaa sen kalente-rikuukauden päättymisen jälkeen, jonka aikana vuorottelija täyttää iän, joka vastaa työntekijän eläkelain mukaista vanhuuseläkkeen alkamisen alaikärajaa vähennettynä kolmella vuodella.

6 §

Vuorotteluvapaan kesto

Vuorotteluvapaan kesto on vähintään 100 ka-lenteripäivää yhdenjaksoisesti ja yhteensä enin-tään 360 kalenteripäivää.

7 §

Vuorotteluvapaan jaksottaminen ja sovitun vuo-rotteluvapaan pidentäminen

Vuorotteluvapaan jaksottamisesta on sovitta-va vuorottelusopimuksessa ennen vapaan aloit-tamista. Vuorotteluvapaata jaksotettaessa kun-kin jakson vähimmäispituus on 100 kalenteripäi-vää.

Vuorotteluvapaan pidentämisestä on sovitta-va kaksi kuukautta ennen sovitun vuorotteluva-paan päättymistä.

Vuorotteluvapaajakson ajankohtaa voidaan siirtää sopimalla uudesta ajankohdasta ennen jakson alkamista.

Vuorotteluvapaa on kuitenkin pidettävä koko-naisuudessaan kahden vuoden kuluessa sen alka-

misesta eikä sen yhteenlaskettu kesto saa ylittää vuorotteluvapaan enimmäiskesto.

8 §

Vuorottelusopimus

Työnantajan tulee tehdä vuorottelijan kanssa kirjallinen vuorottelusopimus, jossa työnantaja sitoutuu palkkaamaan sijaisen. Vuorottelusopi-mus on toimitettava työ- ja elinkeinotoimistolle ennen vuorotteluvapaan alkamista. Lisäksi työsopimus tai muu luotettava selvitys siitä, että sijainen on palkattu vuorotteluvapaan ajaksi, on toimitettava työ- ja elinkeinotoimistolle ennen vuorotteluvapaan alkamista tai viipymättä vuo-rotteluvapaan alkamisen jälkeen. Vastaavat tar-vittavat selvitykset on toimitettava työ- ja elin-keinotoimistolle jaksotettaessa tai pidennettäes-sä vuorotteluvapaata 7 §:n 1 ja 2 momentissa tar-koitetulla tavalla.

9 §

Sijainen

Sijaiseksi on palkattava sellainen työ- ja elin-keinotoimistossa työttömänä työnhakijana ole-va, joka on ollut työttömänä työnhakijana yh-denjaksoisesti tai osissa vähintään 90 kalenteri-päivää vuorotteluvapaan alkamista edeltäneiden 14 kuukauden aikana. Sijaiseksi palkattavan on oltava työttömänä työnhakijana välittömästi en-nen vuorotteluvapaan alkamista.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, sijaiseksi voidaan palkata alle 30-vuotias työ- ja elinkeinotoimistossa työttömänä työnhakijana oleva, jonka ammatti- tai korkeakoulututkinnon suorittamisesta on kulunut enintään yksi vuosi taikka työtön työnhakija, joka vuorotteluvapaan alkaessa on alle 25-vuotias tai yli 55-vuotias.

Sijaiseksi ei voida palkata henkilöä, jota pide-tään työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:ssä tar-koitettuna päätoimisena opiskelijana.

Sijaisen työajan tulee olla vähintään vuorotte-lijan säännöllisen työajan pituinen. Jos työnanta-jan palveluksessa oleva osa-aikainen työntekijä on työttömänä kokoaikatyön hakijana työ- ja

elinkeinotoimistossa ja hänet palkataan vuorotteluvapaan johdosta vapaaksi tulleeeseen työhön, voidaan vuorotteluvapaa toteuttaa ottamalla näin vapaaksi jäävään työhön työ- ja elinkeinotoimistoon ilmoittautunut työtön työnhakija työsopimuslain 2 luvun 5 §:n estämättä. Tällöin näiden työntekijöiden yhteisen työajan lisäyksen tulee olla vähintään vuorottelijan säännöllisen työajan pituinen.

11 §

Sijaisen palvelussuhteen päättymisen vaikutukset

Jos sijaisen palvelussuhde päättyy ennen vuorotteluvapaan päättymistä, palvelussuhteen päättymistä ei ole pidettävä vuorottelusopimuksen vastaisena, jos:

1) työnantaja viivytyksettä ja viimeistään kahden kuukauden kuluessa sijaisen palvelussuhteen päättymisestä palkkaa tilalle 9 §:ssä tarkoitetun sijaisen; tai

2) työ- ja elinkeinotoimisto ei voi osoittaa soveltuvaa henkilöä aikaisemman tilalle.

13 §

Oikeus vuorottelukorvaukseen

Vuorotteluvapaan ajalta vuorottelijalla on oikeus vuorottelukorvaukseen.

Vuorottelukorvausta ei makseta siltä vuorotteluvapaasopimuksen mukaiselta vuorotteluvapaan ajalta, jolle ei ole palkattu sijaista.

Oikeus vuorottelukorvaukseen jatkuu kuitenkin sopimuksen mukaisesti, jos vuorotteluvapaan ajaksi palkatun sijaisen palvelussuhde päättyy ennen vuorotteluvapaan päättymistä.

Jos vuorottelijan työsuhde päättyy vuorottelijasta riippumattomasta syystä ennen kuin vuorotteluvapaa on kestänyt 100 kalenteripäivää,

vuorottelijalla on oikeus vuorottelukorvaukseen työsuhteen päättymiseen asti.

17 §

Työvoimapoliittinen lausunto

Työ- ja elinkeinotoimisto antaa Kansaneläkelaitosta ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon vuorottelukorvauksen 5—9 §:ssä ja 14 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetuista edellytyksistä sekä 19 §:n 1 momentissa tarkoitetuista takaisinperinnän edellytyksistä.

Työvoimapoliittiseen lausuntoon sovelletaan, mitä työttömyysturvalaissa ja sen nojalla säädetään, jollei tästä laista muuta johdu.

18 §

Ilmoitusvelvollisuus

Työnantajan on viipymättä ilmoitettava työ- ja elinkeinotoimistolle sijaisen palkkaamisesta vuorotteluvapaan ajaksi sekä tämän palvelussuhteen olennaisista muutoksista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Mitä lain 5 a §:ssä säädetään, ei sovelleta ennen vuotta 1957 syntyneisiin.

Jos vuorottelija on aloittanut vuorotteluvapaan tai sen jakson ennen tämän lain voimaantuloa, mutta vuorotteluvapaata ei ole pidetty kokonaan tämän lain voimaan tullessa, vuorotteluvapaaseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos vuorottelija on tehnyt vuorottelusopimuksen ennen tämän lain voimaantuloa ja aloittaa vuorotteluvapaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2014, vuorotteluvapaaseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 2014